

Manifest Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej, 7 listopada 1918 r.

Do Ludu polskiego! Robotnicy, włościanie i żołnierze polscy! Nad skrwawioną i umęczoną ludzkością wschodzi zorza pokoju i wolności. [...] Jako tymczasowy rząd ludowy polski postanawiamy i ogłaszamy poniższe prawa, obowiązujące cały naród polski od chwili wydania niniejszego dekretu:

1) Państwo polskie, obejmujące sobą wszystkie ziemie zamieszkałe przez lud polski, z własnym wybrzeżem morskim stanowić ma po wszystkie czasy Polską Republikę Ludową, której pierwszego prezydenta obierze Sejm ustawodawczy; [...]

4) Sejm Ustawodawczy zwołany będzie przez nas jeszcze w roku bieżącym na podstawie powszechnego bez różnicy płci, równego, bezpośredniego, tajnego i proporcjonalnego głosowania. Ordynacja wyborcza będzie ogłoszona w ciągu najbliższych kilku dni. Czynne i bierne prawo wyborcze będzie przysługiwało każdemu obywatelowi i obywatelce, mającym 21 lat skończonych;

5) z dniem dzisiejszym ogłaszamy w Polsce całkowite polityczne i obywatelskie równouprawnienie wszystkich obywateli bez różnicy pochodzenia, wiary i narodowości, wolność sumienia, druku, słowa, zgromadzeń, pochodów, zrzeszeń, związków zawodowych i str[a]jków; [...]

8) w przemyśle, rzemiosłach i handlu wprowadzamy niniejszem 8-godzinny dzień roboczy [...].

Źródło: K.W. Kumaniecki, *Zbiór najważniejszych dokumentów do powstania państwa polskiego*, Warszawa: Księgarnia J. Czerneckiego, 1920, s. 127–128.

Praca z tekstem

1. Omów wizję Polski opisaną w manifestie Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej, a następnie przedstaw wpływ środowiska, z którego się wywodzili działacze rządu, na obraz przyszłego kraju.
2. Porównaj założenia manifestu TRLRP ze współczesnymi rozwiązaniami ustrojowymi w Polsce.
3. Skorzystaj z wiedzy pozaźródłowej i przypomnij, który ze światowych przywódców opowiadał się za przyznaniem Polsce dostępu do morza.
4. Wyjaśnij, na czym polega czynne i bierne prawo wyborcze.
5. Który z zapisów Manifestu był najbardziej radykalny.
6. Zbierz w różnych źródłach wiedzy oraz zaprezentuj w formie notatki informacje o TRLRP.
7. Korzystając z wiedzy pozaźródłowej, ustal, jakie miasto było siedzibą rządu oraz jaka była reakcja Rządu na pojawienie się w Polsce Józefa Piłsudskiego.
8. Korzystając z różnych źródeł wiedzy, zbierz informacje i sporządź krótką notatkę o Kazimierzu Kumanieckim.